

ZPRÁVA ZE ZAHRANIČNÍ PRACOVNÍ CESTY

Č.j.

Rakousko	Jana Adamcová, Naďa Machková Prajzová	1.10.-4.10.2018
<i>Navštívený stát</i>	<i>Jméno a příjmení pracovníka</i>	<i>Termín uskutečnění cesty</i>

1. **Jména a příjmení spolucestujících:** -

2. **Účel cesty**

Účelem cesty byly konzultace k tvorbě a implementaci politiky kulturních a kreativních průmyslů v rámci projektu *Tvorbě strategie podpory a rozvoje KKP*, a to na národní úrovni.

3. **Zpráva o průběhu a výsledcích cesty:**

Výsledky jednání, hodnocení akce, poznatky, postřehy a doporučení pro další jednání nebo účast, výsledky paralelních jednání, důvody případného prodloužení pobytu apod.

Cesta do Rakouska se ukázala jako klíčová pro navázání řady kontaktů, které nás mohou posunout nejen v dalších úvahách o strategii KKP pro ČR, ale současně také umožní advokacii tématu na evropské úrovni. V rámci konference jsme dostaly prostor na platformě jak tradičních KKP – kulturního dědictví, tak na platformě nových KKP vyjádřit se k návrhům EK na financování KKP a nutnosti dalšího směřování. Pobyt ve Vídni umožnil navázání nových vztahů a prohloubení stávajících za účelem dalších možných konzultací, příkladů a tvorbě koalic.

2.10.

Dopoledne proběhla návštěva Muzea užitého umění v Rakousku, přední instituce, která se angažuje s ohledem na své zaměření na KKP a reaguje na aktuální výzvy společnosti (výstavy týkající se tradičních i nových řemesel, expozice Design MAK Labor, která si všímá role designu a jeho dopadu na člověka a celospolečenské výzvy. Proběhlo jednání s Dr. Franzem k dalším možnostem spolupráce a případné ochotě k zapojení do dalších projektů.

https://www.mak.at/mak_design_labor

Austria Wirtschaftsservice

Prezentace Bernda Zimmera o rakouské strategii pro kreativní průmysly. V rámci strategii pořádali kooperativní workshopy, které definovaly, co sektor potřebuje. Strategie vznikla během tří měsíců v roce 2016 ve spolupráci asi 100 aktrérů z celého Rakouska. Rakouská strategie je jediný ucelený materiál na vládní úrovni v EU. Jiné státy nemají takto obsáhlou a definovanou strategii. Používají dělení CZ NACE, ale nezahrnují vůbec paměťové instituce. Kulturní průmysly definují jako oblast, která je vnímána zcela odděleně v rámci politik a financování. Zahrují mají scénické umění a trh v této oblasti - produkce. Snahou je odstranění přílišné byrokratizace – zejména v oblasti živností – pracují na usnadnění živností pro KKP. Pracují s duálním systémem (praxe vs. škola). V rámci podpory exportu tvoří v EU advocacy groups za celé KKP – jednou ročně je na této úrovni rakouský event. Koncept KKP je využíván pro veřejnou správu. I po těchto dlouholetých zkušenostech - v Rakousku se první koncepty na vládní úrovni objevily už v roce 2003, že při implementaci nemysleli na to, kolik ministerstev budou potřebovat ke spolupráci.

www.bmdw.gv.at

Pro potřeby KA1 - mapování KKP:

- *Jaký je systém řízení KKP v dané zemi / regionu?*
 - *A) zda se jedná o autonomní řízení – volně řízený model jednotlivých regionů země a centralizovaná úroveň pouze monitoruje metodologii a stávající situaci v jednotlivých regionech*
 - *B) Centralizovaná úroveň - národní úrovně / Vertikála státní správa – regionální samospráva – obecní samospráva*

Systém řízení v Rakousku je centrální. Koordinátorem a garantem problematiky je Ministerstvo digitálních věcí a hospodářství. Na financování aktérů se podílí rakouská Hospodářská komora. Jednotlivé země mají své strategické dokumenty a vlastní kreativní centra, ale systém politiky KKP a financování je nastaven centrálně, tedy B: centralizovaná úroveň.

Financování je řešeno přes AWS - Rakouský hospodářský servis. Existují formy dotace i půjček. Ministerstvo samo žádné dotace nedává. Pracují se selháním trhu.

Programy financování KKP na AWS:

Michael Hofegger - vedoucí oddělení Kreativních průmyslů, aws

Podporují jen kreativní průmysly (ne kulturu a kulturní průmysly). Jejich MK a MPO nespolupracují. Fond pro CCI zkoušeli, ale zatím to nefunguje. Ministerstvo hospodářství zvažuje další způsoby garancí za půjčky, aby ušetřili na dotacích. Řeší metodiku pro banky jak evaluovat risk projektů z KKP. Oni (a další státní agentury) jsou financování Nadací pro výzkum, vývoj a technologie. Dne 3.10.2018 proběhne vůbec první setkání Advisory Board, který má dávat doporučení pro další směr KKP a evaluovat dodsavadní činnost. Členové jsou zástupci KKP, univerzity, rakouské HK, AWS. Byli nominováni ministestvem pro digitální věci a hospodářství. Podporují pouze business cases, tedy vůbec nefinancují umění a kulturu. Oni financují z programu impulse XS/XL podporují i inovace netechnologické, takže např. inovace služeb. Ze 400 žádostí podpoří 58.

www.aws.at

- *Spolupráce – jakým způsobem má daná země nastavenou spolupráci napříč institucemi + odborníky*

Do KKP je zapojeno několik aktérů na státní úrovni, ministerstva: ministerstvo pro digitální věci a hospodářství, Hospodářská komora a aws – agentura Austria Wirtschaftsservice. Tyto instituce řeší pouze kreativní odvětví. Ministerstvo kultury řeší jen kulturní průmysly. Komunikace probíhá také napříč jednotlivými spolkovými zeměmi, s cílem jednotného postupu a společného cíle prezentovat Rakousko jako kreativní a inovativní zemi.

3.10.

- *Zda a případně jak konkrétně pracují se sběrem dat v oblasti KKP (na EU úrovni existuje, ale pro potřeby ČR nevyhovující)*

Report o KKP prezentoval Gerin Trautenberg, předseda Kreativwirtschaft Austria (KAT). KAT existuje již 15 let. Dvakrát ročně realizují vlastní report (jedno šetření stojí 50.000 EUR) a pracují s CZ-NACE. Díky reportům získávají data v kombinaci s příklady dobré praxe. Jsou zřízeni ministerstvem pro digitální věci a hospodářství. Sídlí na HK Rakouska, HK je povinná pro všechny podniky. Generují 21 mld. EUR, to je 5 % HDP Rakouska. Je to nejdigitalizovanější sektor v Rakousku. Příklad Rakouska i severovýchodních zemí ukazují, že existuje-li strategie, KKP jsou pak mnohem organizovanější a lépe se jím inovuje a získá tím celá ekonomika. Jejich ČSÚ sám přiřazuje CZ-NACE jednotlivým firmám, tedy ve vykazování v KKP mají více funkční metodologii. Musíme tlačit s vykazováním na ČSÚ – je to také klíčové pro financování z EU. KAT a AWS má rozdělené role – KAT dělá studie a reporty a programy a AWS zajišťuje financování.

KKP je velmi odolný sektor. Krize zasáhla KKP mnohem později, než tradiční průmysly. KKP vnímají jako aplikované inovace – tedy jakési inovace v procesu.

Na webu mají databázi Creative Insturies Depot, která autorizuje nápad v nějakém čase, když např. někdo dělá nabídku (reklama), aby mu ji nikdo neukradl. Je to jakýsi otisk v čase, že ten nápad tu byl. Mají i soutěž pro kreativce, kterým pak uhradí video pro jejich prezentaci.

Mají report i o KKP v regionech. Typicky jsou v KKP mladí lidé, kteří často odjedou, ale když se vrátí, tak regiony velmi benefitují. Některé regiony mají vlastní KKP strategii, nejlepší má Štýrsko.

Dále proběhlo setkání se zástupci ministerstva kultury, s vedoucí oddělení filmu. Dr. Barbara Fränzen a jejími dvěma kolegy. Rakousko má oddělené kulturní průmysly a kreativní průmysly. Film podporují na federální úrovni i na úrovni regionů. Jejich sekce má i část EU a mezinárodní spolupráce, kde MK a MZV kofinancují různé aktivity, např. podporují s Arte a ORF nové digitální formáty. Gaming je financován jinak. Zatím nemají zkušenost, jak efektivně čelit vlně Netflixů a obdobných modelů. Celkem vydávají 2 mil. EUR na podporu filmu a 3 mil. EUR na podporu další kultury (divadlo apod.). Témtem je také debata o uchování filmů. Výzvu představuje otázka, jak mít peníze na vývoj současného umění, a současně zachovat tradiční kulturu a formáty podpory. Klíčová je otázka flexibility systému podpory i pro nově se vyvíjející formáty.

<https://www.bundestkanzleramt.gv.at/kunst-und-kultur-agenden>

Součástí naší delegace byly souběžně i delegace z Polska a Lotyšska, které sdíleli jejich status quo v podpoře KKP a nových výzvách v rámci projektu Interreg Central Europe. Lotyšsko je na cestě k hledání nových možností finančních nástrojů pro KKP. Polská delegace byla z města Lublin a zabývala se zejména podporou KKP na úrovni města.

<https://www.interregeurope.eu/rcia/>

V rámci večerního programu proběhlo setkání na Designweeku, kde proběhla prezentace současného rakouského designu v nevyužívané veřejné nemocnici ředitelkou akce. Poté pro přednášející konference a některé účastníky proběhla společná večeře (nehrazeno pořadateli).

- *Jaké mají strategické dokumenty, jaké na centrální a jaké na regionální úrovni*

Jako jediní v EU mají strategii pro KKP, která je propracovaná a vzorová i pro ČR. Nicméně ani v Rakousku nemají zorganizovanou síť KKP. Sbírají informace od jednotlivců a expertů, ale závěr a návrh politik je jejich expertízou na centrální úrovni. Do tvorby strategie zapojili přes 100 aktérů.

<https://www.kreativwirtschaft.at/kreativwirtschaftspolitik/kreativwirtschaftsstrategie/>

4.10.2018

Ve čtvrtek proběhla konference Creative Industries Summit 2018, jehož tématem bylo „Cross-Innovation as driver for Growth in the European Digital Single Market“. Konference byla součástí programu rakouského předsednictví EU.

Prezentace zahájil prezident Hospodářské komory Harald Mahrer.

Hovořil o specifické roli KKP pro evropskou společnost. Nikdy dříve nebyly inovace tak klíčové pro Evropu jako nyní, když se společenské a ekonomické faktory tak zásadně změnilly – ať už s digitálními technologiemi, novými obchodními modely, nedostatkem zdrojů, klimatickou změnou, společenskými pohyby. KKP potřebují větší svobodu pro inovace, a zlepšení politik ve smyslu otevřenosti novým přístupům a novým partnerům a kooperačním networkům. KKP jsou tzv. early adapters - pionýři inovací. Realizují inovace, které se dějí rovnou mezi podniky a uživateli, a ovlivňují i všechny ostatní průmysly - tzv. cross over efekty. Proto KKP musejí být brány mnohem vážněji. Jen tak se zvýší inovační síla Evropy. Proto jsou klíčové změny v politikách a ve způsobech financování a podpory.

Vystoupení ministryně pro digitální věci a hospodářství Margarete Schramböck:

Dnes se jedná o více než transformaci světa skrze technologie. Vznikají nové formy komunikace. Mění se také zcela struktura globálního trhu, kde digitální hráči jsou na vrcholu.

Klíčové je řešit, jak ulehčit podnikání v tak složitém regulatorním rámci, jaký má EU. KKP jsou v tomto prostředí klíčové. K tomu je potřeba změnit perspektivu v Evropě, která je tak jiná než v USA nebo Asii. Tvorba pracovních míst nemůže být jedinou perspektivou. Potřebujeme důvěru v inovaci, v digitální transformaci a schopnost to realizovat. EU potřebuje digitální kompetence, podnikavost, rozvoj talentů a kompetencí. Rakousko má 99,8 % malých a středních podniků. Tedy zaměstnávající méně než 250 zaměstnanců. Přesto má dobré HDP. Ale proto je nutné, aby KKP pomohlo vládám a sektoru malých a středních podniků zvládnout a vytěžit maximum ze změn, které se dějí. Je také problém, že firmy nemají vždy přístup k financím dle jejich potřeb a v čase, který potřebují. Time to market je klíčové. Proto iniciovali systém, kdy firmy samy prezentují poptávku po financování na míru. Takto vznikly např. aplikace Mysugr.

Komisař pro vzdělávání, kulturu, mládež a sport Tibor Navracsics:

Nacházíme se v období negociace nového rozpočtu EU, který by měl více podporovat KKP, protože KKP nejen tvoří nová pracovní místa, generují inovace, ale i tvoří evropskou identitu a jsou dobré pro společnost. KKP byly proto zařazeny do řady nových programů, např. Invest EU nebo Horizon 2020. Nyní je návrh na 1,85 mld. EUR, ale Evropský parlament ho chce zdvojnásobit. Financování souvisí s novými politikami. Proto má kultura přispět ke konkurenceschopnosti a sociální kohezi. EU dělá monitor „Creative cities monitor“, díky kterému lze prezentovat příklady, jak kultura může pomáhat ekonomického a společenského rozvoje měst.

Součástí konference bylo i vystoupení umělce Elwooda Loud, tzv. Poetry Slam Artist.

Další blok začal prezentací prof. Pier Luigi Sacco. Tématem jeho prezentace byla role kulturní participace a crossovers v kontextu nové agendy kultury. Popsal paradigma Kultury 3.0., tedy historický vývoj kultury od mecenášství, intelektuální (snobské) a nevzdělané kultury (highbrow versus lowbrow) až po dnešní dobu, kdy vznikají komunity, tvořící obsah, které stírají rozdíl mezi tvůrci a publikem. Tento strategický vývoj je často ignorován, přestože to je jeden z nejvýznamnějších motorů inovací. Stávající systém podpory inovací stále vězí v paradigmatu, založeném na mecenášství, a ignoruje financování komunit, generujících obsah. Kolektivní tvorba např. v Asii je zásadní např. ve tvorbě jihokorejských seriálů, které jsou mimořádně úspěšné. Způsob přemýšlení v sektorech nás samotné limituje v diskusi o

crossovers. Např. hudební průmysl vidíme jak rozdílný od automobilového, přičemž však hudební průmysl pracuje na vývoji pro automotive. Je to právě kulturní participace, která tvoří platformu pro tvorbu schopností střetávat se s nečekanými, rušivými myšlenkami. Je klíčové, aby lidé byli vystavováni tomuto přístupu. Kultura má schopnost rozšiřovat lidskou schopnost učit se za hranice její vlastní zkušenosti. Crossovers jsou klíčovou součástí smart specialisation – je klíčové to zohledňovat v RIS3 strategiích v EU 2021-2027. Kultura by měla být novou agendou EU. Měla by podporovat konkurenceschopnost. V diskusi byla vyzvednuta role kulturních institucí, které se primárně starají o defenzivní uchování a ochranu minulosti nikoli o budoucnost kultury, a otázku jak změnit politiky v tomto smyslu. Podle prof. Sacco je jedním z řešení, aby kulturní instituce vyšly výrazně do veřejného prostoru.

Ředitel štyrské agentury pro KKP Eberhard Schrempf zdůraznil, že klíčový přístup neznamena financovat, ale aktivně s komunitou KKP pracovat.

Poté prezentoval ředitel firmy UNSENSE z Nizozemska Roger Tan, která se zabývá architekturou a její reflexí nových potřeb společnosti. Architektura by měla být citlivější k potřebám lidí a zlepšovat kvalitu života lidí uvnitř budov. Data, informace a interfaces, ted nové digitální vrstvy, jsou novými materiály architektury, které je třeba zohledňovat.

Celá konference byla pojata velice kreativně. A v rámci ní vystoupil Elwood Loud, poetry slam artist, který veršovaně v nadsázce varoval účastníky konference před přílišnou kreativitou.

Odpoledne proběhly workshopy.

J. Adamcová se účastnila workshopu na téma digitálních technologií. Zúčastnili se ho zástupci firem a start-upů, univerzit, agentury Advantage Austria má v kompetenci export KKP, Rakouské start-up agentury. Workshop řídil Jan Bormans z belgické agentury na podporu start-upů.

Cílem bylo připravit doporučení pro Evropskou komisi ohledně financování a programů na podporu KKP a digitální ekonomiky v těchto oblastech: napojení na ekosystém (ostatní sektory), regulatorní sandboxy, akcelerátory.

Belgie změnila systém podpory na onepager a až po jeho schválení probíhá pitching těchto idejí. A až pak se píše formální návrh, kdy lidé vědí, že už jsou vybráni. Je to také rychlejší.

N. Machková se účastnila workshopu na téma kulturní dědictví. Workshopu se účastnil německý europoslanec Dr. Christian Ehler, který si vyslechl názory účastníků na financování kultury v dalším programovém období. Odprezentoval následně směřování 500 mil EUR do nového cloudu pro muzea, který by poskytoval veškeré data o všech muzeích, propojoval muzejní pracovníky a vzdělávání pro ně. Většina hlasů oponovala potřebou skutečných, reálných kontaktů, setkávání a propojování lidí, reálného vzdělávání a investic do infrastruktury.

Výsledky všech workshopů byly prezentovány svodně v druhé části konference.

Poté vystoupil Christian Ehler, poslanec Evropského parlamentu za Německo. Zdůranil rozdíl ve vnímání disruptivních inovací, které jsou v Evropě vnímány více jako technologické, zatímco reálně jsou to více disruptivní obchodní modely. Co je však nekonečným potenciálem Evropy je kreativita, která fascinuje zbytek světa, a která vychází z individuality. Proto se v Evropském parlamentu snaží definovat KKP jako průmyslu a stavět na potenciálu kultury a kreativity. EP chce 3 bil. EUR na podporu kreativních klastrů, digitalizaci kulturního dědictví a podporu KKP. Rovněž se EP zabýval finančními nástroji, zejména garancemi za půjčky pro kreativní tvůrce, protože evropský bankovní trh není ochoten postupovat taková rizika. Ujistil přítomné, že EP vidí ten potenciál KKP v Evropě a chce ho podporovat. Zdůraznil nutnost, aby KKP byly jednotné a vystupovaly jako jednotný průmyslový sektor. Klíčová zde je podpora od ministrů pro vědu a výzkum.

Poslední promluvila Mathea Fammels z Evropského institutu pro inovace a technologie. EIT je nástrojem EU, vzniklým v roce 2008. Mottem je tvořit, spolupřít, inovovat. Mají 2,4 bil. EUR. Podporují inovace skrze tzv. inovační komunity v šesti oblastech společenských výzev: změna klimatu, digitál, jídlo, suroviny, energie, zdraví, růst, výroba, městská mobilita. Mají inovační laby v celé EU. V ČR není žádná.

Shrnutí hlavních témat celé konference vizuálně zaznamenala digitální grafička Eva.

Shrnutí:

Rakousko má vzorovou strategii, která slouží jako inspirace pro strategii pro ČR. Má propracovaný systém financování, založený na funkčnosti hospodářské komory. Následování hodný je také systém sběru dat a zejména jednotná strategie a velký důraz na jednotnou politiku definování Rakouska jako země založené na kreativitě a inovacích.

4. Seznam příloh:

Program služební cesty do Vídně.

datum 8.10.2018

podpis

Zpracoval: *Mgr. Jana Adamcová, Mgr. Nad'a Machková, Ph.D.*

Oběh

1. vedoucí SOEU
2. ředitel OMV
3. referent OMV